

Aan:

De Raden van de gemeente Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg

Voorschoten, 21 november 2016

Betreft:

Onderzoek onderhoud en vervanging rioleringen

Geachte leden van de Raad,

Met deze brief willen wij u informeren over het onderzoek dat de Rekenkamercommissie binnenkort start naar onderhoud en vervanging van de rioleringen door de gemeenten Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg. Dit onderzoek is opgenomen in het Onderzoeksplan 2016-2017.

Aanleiding onderzoek

Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht voor de inzameling en afvoer van hemelwater en afvalwater en een taak inzake het reguleren van de grondwaterstand. Hoewel riolering een tamelijk onzichtbare activiteit is, is het financiële belang voor gemeenten heel groot. Dit zal in de toekomst alleen maar toenemen, omdat veel gemeenten voor een enorme vervangingsopgave komen te staan. Zo nadert het moment dat de riolering in de jaren '60-wijken moet worden vervangen. Dit heeft niet alleen budgettaire gevolgen voor de gemeenten, maar zeker ook voor de burgers. De rioolheffing, die kostendekkend mag zijn, zal immers stijgen. Bij dit alles komt de verwachte toenemende neerslag vanwege de klimaatverandering, wat extra druk op met name oudere riolering zal leggen.

Hoewel riolering een tamelijk beleidsarm onderwerp lijkt, is het voor de Raden in potentie een zeer belangrijk thema. Keuzes ten aanzien van onderhoud, renovatie en vervanging bepalen de financiële speelruimte voor de gemeente op korte en lange termijn en zijn van directe invloed op de lasten voor de burgers. De keuzes ten aanzien van de toestand van het riool zijn weer voor een groot deel afhankelijk van welk onderhoudsniveau en welke risico's aanvaardbaar worden gevonden, de bodemgesteldheid, de frequentie en de kwaliteit van rioolinspecties en keuzes ten aanzien van doelmatigheid (telkens vervanging per straat of alleen in combinatie met een herinrichting).

Idealiter worden deze keuzes eens in de vier á vijf jaar door de Raden in een rioleringsplan gemaakt. Raden worden echter niet systematisch aan de hand van tussenrapportages op de hoogte gehouden. Dit is van belang, omdat eventuele achterstanden in onderhoud en vervanging of achterblijvende inspecties grote gevolgen kunnen hebben voor de kwaliteit

Wassenaar

Voorschoten

Oegstgeest

Leidschendam-
Voorburg

van de riolering en de kosten voor de burger. De kosten van onderhoud en vervanging worden namelijk gedekt uit de rioolheffing die zij moeten betalen.

Doel onderzoek

Het onderzoek heeft de volgende doelen:

- De Raad inzicht te geven in de voortgang van het geplande onderhoud en de vervanging van de riolering.
- De Raad inzicht te geven welke eventuele intensivering nodig is om de riolering op het gewenste kwaliteitsniveau te houden of te krijgen, mede in het licht van gevolgen van de klimaatverandering.
- De Raad inzicht te geven welke consequenties eventuele achterstanden en/of intensiveringen hebben voor de rioleringskosten en rioolheffing voor de langere termijn.

Onderzoeksvraag

De centrale vraag in het onderzoek bij de vier gemeenten luidt:

Houden de gemeenten op adequate wijze de riolering in stand en welke financiële consequenties zijn hieraan verbonden?

De volgende onderzoeksvragen worden beantwoord:

1. Is er een adequate toekomstgerichte onderhoudsstrategie en bijpassend voorgenomen onderhouds- en vervangingstempo en zijn deze in potentie voldoende voor een adequate instandhouding van de riolering op middellange en lange termijn?
2. Heeft het college van burgemeester en wethouders adequaat inzicht in de bestaande kwaliteit van het riool, bijvoorbeeld door systematische inspecties, en zo nee, wat betekent dit voor het voorgenomen onderhouds- en vervangingstempo?
3. Wat is het tot nu toe gerealiseerde onderhouds- en vervangingstempo en wat betekent dit voor de instandhouding van de riolering op korte en (middel)lange termijn?
4. Welke consequenties hebben de bevindingen voor de hoogte van de rioleringskosten en de rioolheffing op de korte en de (middel)lange termijn?

De vier gemeenteraden hebben rioleringsplannen met verschillende looptijden vastgesteld. Die van Voorschoten en Oegstgeest lopen van 2014-2018. De looptijd van het plan in Wassenaar is van 2012-2016 en in Leidschendam-Voorburg is er net een nieuw plan opgesteld (2016-2021). Tijdens het onderzoek zal de Rekenkamercommissie per gemeente beoordelen in hoeverre het onderzoek ex-post, ex durante of ex ante wordt uitgevoerd om aldus goed rekening te houden met de specifieke situatie van de beleidsvorming in de afzonderlijke gemeenten.

Aanpak onderzoek

Het onderzoek omvat 5 stappen:

Stap 1: Startbijeenkomst en vaststelling normenkader.

Stap 2: Dossierstudie en analyse benchmark rioleringszorg Rioned 2013 en 2016.

Stap 3: Interviews en bijeenkomsten (onder andere bijeenkomst met raadsleden).

Stap 4: Uitwerken bevindingen in conceptrapport.

Stap 5: Opstellen conclusies en aanbevelingen.

Externe ondersteuning

Het onderzoek wordt uitgevoerd door een extern onderzoeksbureau: Ambient en Roelofs

Ambtelijke en bestuurlijke wederhoor

Voor het definitief uitbrengen van het rapport wordt het (concept)rapport aan de gemeenten voorgelegd voor ambtelijk en bestuurlijk wederhoor.

Planning

Het rapport met bevindingen, conclusies en aanbevelingen willen wij uiterlijk 1 juli 2017 aan de Raden aanbieden.

Tot slot

Wij gaan ervan uit dat wij u op deze wijze voldoende hebben geïnformeerd over het onderzoek. Mochten er vragen of onduidelijkheden zijn, dan zijn wij uiteraard bereid een nadere toelichting te geven.

Met vriendelijke groet,

Rekenkamercommissie Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Peter van den Berg', with a stylized flourish at the end.

Peter van den Berg, voorzitter